

Handläggare:
Lena Rabe
08 508 18 051

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-08-28

HBTQ-policy 2014-2017

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till HBTQ-policy 2014-2017.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Lena Rabe
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till policy för stadens HBTQ-arbete, enligt beslut i årets budget för Stockholms stad. Syftet med policyn är att se till att både invånare och anställda bemöts med respekt och kunskap, oavsett sexuell läggning.

Förslaget saknar konkretion, både när det gäller de begrepp som används och hur medarbetare ska få den kompetens som behövs. En aspekt som behöver utvecklas är hur stadens anställda bemöts. Stadens HBTQ-policy skulle också kunna innehålla en uppmaning till nämnder och styrelser att HBT-certifiera valda delar av sin verksamhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för HR – personal.

Bakgrund

En policy för stadens HBT-arbete ska tas fram under året, enligt beslut i årets budget för Stockholms stad. Syftet är att se till att både invånare och anställda bemöts med respekt och kunskap, oavsett sexuell läggning.

Stadsledningskontoret har nu utarbetat ett förslag till program för HBT-frågor¹ för åren 2014-2017. Till förslaget har fogats ett följebrev från finansborgarrådet Nordin och socialborgarrådet König Jerlmyr, rubricerat *För en HBTQ-policy i Stockholms stad*². Följebrevet använder begreppen policy och HBTQ, och ansvarig rotel bekräftar vid förvaltningens förfrågan att det är dessa begrepp som ska användas, istället för program och HBT.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 10 september.

Remissen i sammanfattning

Stadsledningskontorets förslag till HBTQ-policy tar sin utgångspunkt i det osynliggörande och de kränkningar som många HBT-personer upplever, och i det faktum att detta inte är förenligt med visionen om en stad i världsklass där alla har rätt att vara den man är. Policyn syftar till att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning och synliggöra HBT-personers behov så att alla får ett gott bemötande i de kommunala verksamheterna.

I ett stycke med rubriken *Målbild* beskrivs att staden ska ”tillvarata erfarenheter och kunskaper och värdesätta den mångfald som olika, kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, trosuppfattning och funktionsnedsättning utgör hos medarbetare och stockholmare”. Alla nämnder och bolag ska se till att medarbetare har ”erforderlig kompetens om HBT-frågor”. Stadens kommunikationsarbete pekas ut som ett viktigt verktyg när det gäller att ”synliggöra målgruppen och dess kringliggande behov och förutsättningar”.

¹ Benämning av homosexuella, bisexuella och transpersoner som grupp.

² Queer markerar avståndstagande från heteronormen, att heterosexuallitet är det normala. Begreppet kan omfatta såväl HBT-personer som heterosexuella.

Tre mål definieras:

- *Bemötande*
Boende och besökare blir bemötta med öppenhet och respekt oavsett kön, sexuell läggning, könsuttryck och könsidentitet.
- *Synliggörande*
Stockholms stads kommunikation beaktar HBT-perspektivet både språkligt och bildmässigt och bidrar till att synliggöra målgruppen.
- *Kompetens*
Medarbetare inom stadens egna verksamheter samt verksamheter som arbetar på uppdrag av Stockholms stad har relevant HBT-kompetens för att för att [sic!] på ett professionellt sätt ge invånarna den service som motsvarar deras behov.

Genomförandet beskrivs som ett ansvar för alla nämnder och styrelser. Chefer på alla nivåer ska:

- informera om HBT-programmet,
- vidta åtgärder för att HBT-perspektivet säkerställs,
- säkerställa att alla medarbetare har kunskap om och kompetens för att bemöta HBT-personer på ett respektfullt sätt,
- säkerställa att HBT-perspektivet tas tillvara i stadens kommunikation,
- vid upphandling av verksamhet se till att HBT-programmets målsättning avseende synliggörande, kompetens och bemötande utgör en del i avtalsinnehållet där det är relevant.

Policyn följs enligt förslaget upp genom att Medborgarundersökningen kompletteras med en fråga om hur väl staden beaktar HBT-perspektivet.

Förslaget avslutas med kortfattade sammanfattningar av de lagar och styrdokument som ligger till grund för policyn – FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, regeringsformen, kommunallagen, diskrimineringslagen och stadens personalpolicy, riktlinjerna för jämställdhets- och mångfaldsplaner samt den antidiskrimineringsklausul som tillämpas vid stadens upphandlingar.

I det tidigare nämnda foljebrevet vidgar borgarråden perspektivet och policyn till att även omfatta begreppet queer. De konstaterar att det är viktigt att policyn och målen kan följas upp, till

exempel med hjälp av indikatorer som är relevanta för stadens olika verksamheter. De efterlyser konkreta förslag och beskriver remissen som ett första steg i ett arbetet där många deltar för att gemensamt formulera bästa tänkbara HBTQ-policy.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen håller med borgarråden om att policyn behöver konkretiseras. En policy är en avsiktsförklaring med riktlinjer för att styra beslut och uppnå önskade mål. Den vägleder mot de handlingar som troligast ger önskat resultat. Men det föreslagna dokumentet saknar varje form av vägledning. Det nämner HBT-perspektiv och HBT-frågor utan att göra klart vad dessa begrepp egentligen innebär. Det talar om ”målgruppens behov”, i singular, och förutsätter därmed felaktigt att alla HBTQ-personer är en enda homogen grupp. Inget försök görs heller att definiera dessa behov.

Utan tydliga begreppsdefinitioner och konkreta förslag på insatser är det svårt för nämnder och styrelser att uppfylla det rimliga kravet att medarbetare ska ha den kompetens som krävs för att möta varandra och alla stockholmare med respekt. På RFSL:s³ hemsida www.rfsl.se finns till exempel många användbara definitioner.

Enligt budgetuppdraget ska policyn se till att både invånare och anställda bemöts med respekt och kunskap, oavsett sexuell läggning. Det framtagna förslaget fokuserar dock bara på den första aspekten, invånarna. Hur medarbetare bemöter varandra – att samma respekt ska präglade dessa relationer och hur det ska ske – berörs inte alls. Dokumentet behöver alltså kompletteras även på den punkten.

Under rubriken Bakgrund i policyn finns ett stycke som handlar om hälsa (det enda försöket att konkret beskriva hur behov kan skilja sig åt beroende på sexuell läggning). Skrivningarna är förvirrande: Först hävdas att bisexuella och transpersoner har sämre allmänt hälsotillstånd än homosexuella, i nästa mening sägs att transpersoners hälsotillstånd är sämre än bisexuellas och homosexuellas. Stycket behöver omarbetas.

Stadsledningskontoret argumenterar i sitt tjänsteutlåtande för policyn som ett komplement till befintliga styrdokument genom

³ Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter

att hävda att ”alla insatser för att främja jämställdhet är angelägna”. Begreppet jämställdhet är dock förbehållet förhållandet mellan kvinnor och män och är därför fel i sammanhanget. Istället bör man använda ordet jämlikhet, som beskriver alla människors lika värde.

Stadsledningskontoret föreslår att policyn följs upp med en ny fråga i Medborgarundersökningen om hur väl staden beaktar HBT-perspektivet. Även mallarna för brukarundersökningar inom olika verksamheter kan kompletteras på motsvarande sätt, men frågan behöver ställas betydligt mer konkret om svaren ska kunna leda till reella förbättringar. En liknande fråga kan också tas upp i medarbetarenkäten.

Det är mycket bra att HBTQ-policyn betonar stadens kommunikation som ett viktigt verktyg när det gäller att synliggöra och respektera alla invånare och medarbetare. Ett tillfälle till synliggörande är exempelvis om staden i ord och bild vill lansera den möjlighet till lokala vigslar som nyligen har införts.

Stadens HBTQ-policy skulle med fördel kunna innehålla en uppmaning till nämnder och styrelser att HBT-certifiera valda delar av sin verksamhet i samarbete med RFSL, som tillhandahåller certifiering sedan 2008. Andel certifierad verksamhet skulle kunna utgöra en indikator i stadens budget. En viktig aspekt av certifieringen är att det inte räcker att behandla alla lika – istället måste ambitionen vara att behandla alla utifrån vars och ens förutsättningar. I själva verket kan ambitionen att behandla alla lika i praktiken innebära ett stort osynliggörande av alla som exempelvis inte är heterosexuella, medelålders, med full funktionsförmåga, födda i Sverige och passar in i den traditionella kvinno- eller mansrollen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. För en HBQT-policy [sic!] i Stockholms stad. Följebrev till remissen från borgarråden Nordin och König Jerlmyr
2. Stadsledningskontorets förslag till program för HBT-frågor 2014-2017